

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 www.pozytek.gov.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**ŁUCJA
KRZYŻANOWSKA**

**Konsultacje społeczne Programu współpracy
m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi
PRZYKŁAD CIEKAWEJ PRAKTYKI**

Opracowanie powstało w ramach zleconego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej „Badania efektywności mechanizmów konsultacji społecznych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Warszawa, 2011 r.

pracownia badań
i innowacji
społecznych

stocznia

 MillwardBrown
SMG/KRC

Miejsce:	Warszawa
Czas:	Co roku od 2004
Instytucja organizująca konsultacje:	Pełnomocnik Prezydenta ds. Współpracy z NGO wspólnie z Centrum Komunikacji Społecznej
Dokument:	„Programu współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi”
Kontakt:	Martyna Leciak, naczelnik w Wydziale Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Centrum Komunikacji Społecznej m.st. Warszawy, tel. (22) 443 34 35, mleciak@um.warszawa.pl

I. STRESZCZENIE PROCESU

Co roku, poczynając od 2004, Pełnomocnik ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wspólnie z Centrum Komunikacji Społecznej przeprowadza w środowisku warszawskich organizacji pozarządowych oraz urzędników konsultacje „Programu współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi”.

„Program współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi” po raz pierwszy uchwalony został w 2004 roku. Konieczność przygotowania takiego dokumentu wynikała z dwóch przesłanek: wymogu ustawy (art. 5a ust 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) oraz przekonania warszawskich urzędników, że taki dokument jest niezbędny do efektywnej współpracy między Miastem, a trzecim sektorem.

„Program współpracy” określa obszary i zasady oraz formy współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zawiera również wykaz obszarów współpracy, stanowiących podstawę dla władz Miasta do dysponowania środkami publicznymi, przeznaczonymi na finansowanie lub dofinansowanie zadań publicznych pozostających w gestii samorządu Miasta, a realizowanych przez organizacje pozarządowe. W opinii przedstawicieli warszawskich organizacji pozarządowych „Program współpracy” jest dokumentem, który przez ostatnie lata wyznaczał kierunki i standardy współpracy Miasta z III sektorem. Jest rodzajem konstytucji, nadrzędnego i najważniejszego dokumentu. Według przedstawiciela Zespołu Roboczego to jest pomysł na sposób współpracy Miasta z organizacjami.

Za przeprowadzenie całego procesu związanego z konsultacjami projektu Programu Współpracy odpowiedzialny jest Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. W tym działaniu wspiera go jeden z wydziałów CKS. Nad procesem czuwa Zespół Roboczy w skład, którego wchodzi przedstawiciele Forum Dialogu Społecznego oraz CKSu.

Proces konsultacji dokumentu składa się z sześciu etapów: 1) zaproszenie interesariuszy związanych z Programem (NGO i urzędnicy) do wzięcia udziału w procesie konsultacji; 2) wypełnianie przez zainteresowanych tabelki z uwagami do poszczególnych zapisów dokumentu; 3) zebranie wszystkich uwag; 4) prace Zespołu ds. Programu Współpracy złożonego zarówno z przedstawicieli III sektora, jak i urzędników samorządowych nad proponowanymi uwagami; 5) powstanie nowego dokumentu uwzględniającego (lub nie) nadesłane uwagi; 6) nanoszenie zmian i zatwierdzenie dokumentu przez odpowiednie komórki Urzędu Miasta.

W procesie konsultacji nie są wykorzystywane specjalistyczne narzędzia służące do włączania mieszkańców i członków organizacji pozarządowych, a jedynie prosta tabelka do wypełnienia. Istotne jest natomiast wykorzystanie potencjału organizacyjnego warszawskich NGOów. Zaproszenie do konsultowania wysyłane jest zarówno do organizacji, jak i dzielnicowych Komisji Dialogu Publicznego, Komisji Dialogu Publicznego i Forum Dialogu Społecznego, a także poszczególnych urzędów dzielnic i biur.

W efekcie, jak mówi jeden z przedstawicieli CKS, powstaje dokument bliski ideału, na pewno lepszy niż gdyby urzędnicy usiedli i sami go przygotowali, ponieważ zaangażowane są obie dzięki czemu udaje się uniknąć sytuacji, w której urzędnicy narzucają swoje pomysły organizacjom pozarządowym.

II. OPIS PROCESU PARTYCYPACYJNEGO: ETAP ZASIĘGANIA OPINII

Do czasu zeszłorocznej nowelizacji Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie nie było formalnego wymogu poddawania „Programu współpracy” konsultacjom społecznym. Pomimo to CKS zdecydowało się na przeprowadzenie takiego procesu, ponieważ jego pracownicy uważają, że ten dokument nie powinien być tworzony przez urzędników zza biur, ale powinien uwzględniać także opinie i pomysły organizacji pozarządowych, które na pewne sprawy mogą patrzeć z innej perspektywy. Ani urzędnicy, ani organizacje nie widzą obiektywnie całej problematyki związanej ze współpracą Miasta z trzecim sektorem, dlatego niezbędna jest współpraca obydwu stron przy tworzeniu dokumentu. W efekcie, jak mówią pracownicy CKS, „Program” nie jest dokumentem stworzonym przez urzędników, tylko dokumentem współtworzonym przez urzędników i organizacje.

W procesie tworzenia i konsultowania „Programu współpracy” co roku może brać udział szereg podmiotów: działające na terenie m.st. Warszawy organizacje pozarządowe, Forum Dialogu Społecznego; Komisje Dialogu Społecznego, Dzielnicowe Komisje Dialogu Społecznego (od 2009 roku), przedstawiciele biur Urzędu m.st. Warszawy (Biuro Polityki Społecznej, Biuro Polityki Zdrowotnej, Biuro Kultury, Biuro Edukacji, Biuro Sportu i Rekreacji, Biuro Ochrony Środowiska, Centrum Komunikacji Społecznej, Biuro Funduszy Europejskich) oraz przedstawiciele dzielnic m.st. Warszawy.

Organizatorzy konsultacji zapewniają, że dzięki poddaniu „Programu” tak szerokim konsultacjom *zachowano zasadę pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności oraz uczciwej konkurencji i jawności*¹.

¹ Za: <http://www.um.warszawa.pl/ngo/index.php?id=868> (14.06.2010).

Organizacje pozarządowe uczestniczą w zgłaszaniu uwag do konsultowanego dokumentu na kilka sposobów: mogą samodzielnie zgłaszać uwagi, mogą także robić to poprzez Komisje Dialogu Społecznego oraz poprzez Dzielnicowe Komisje Dialogu Społecznego. W przypadku agend miasta również uwzględniane są zarówno miejskie biura jak i dzielnice.

Szczególną pozycję w procesie zajmują Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Te dwa podmioty wydają się pełnić raczej rolę facylitatora procesu i pełnoprawnego uczestnika – ale poza zarządzaniem procesem starają się nie wykorzystywać swojej pozycji.

Punktem wyjścia procesu konsultacji jest Program Współpracy obowiązujący w poprzednim roku (wyjątkiem był roku 2009, w którym to projekt przygotowany był przez zespół ds. programu współpracy). Informacje o rozpoczynających się konsultacjach „Programu współpracy” umieszczana była do tej pory na stronie internetowej Urzędu Miasta poświęconej organizacjom pozarządowym (<http://www.um.warszawa.pl/ngo>), a także w zakładce aktualności. Poza tym można ją było znaleźć na portalu organizacji pozarządowy (<http://www.ngo.pl/>). CKS umieszczał również ogłoszenia w tradycyjnych mediach drukowanych, np. w Gazecie Stołecznej. Do urzędników z poszczególnych biur wysyłane były oficjalne pisma z za prośbieniem do konsultacji. Informacja wysyłana była także do Komisji Dialogu Społecznego z prośbą o przekazanie jej wszystkim organizacjom należącym do danej komisji. Natomiast organizacje pozarządowe, które zapisały się na listę mailową CKS dostawały informację o konsultacjach mailem

Interesariusze, którzy zdecydują się wziąć udział w programie proszeni są o przysyłanie do CKS (w formie elektronicznej lub papierowej) swoich uwag w postaci tabeli składającej się z czterech kolumn: 1) Paragraf, którego dotyczy uwaga, 2) Proponowana zmiana, 3) Uzasadnienie zmiany, 4) Osoba/instytucja zgłaszająca zmianę.

Taka forma ułatwia Zespołowi Roboczemu dalszą pracę nad dokumentem. Po zakończeniu zbierania uwag wszystkie tabelki scalane są w jedną. Uwagi sortowane są po kolejnych paragrafach.

Następnie Zespół spotyka się kilka razy i przegląda tabelkę punkt po punkcie i decyduje, które uwagi można i należy uwzględnić, a które trzeba odrzucić. Zespół bynajmniej nie jest jednomyślny. Zdarzają się spory i kłótnie.

Po opracowaniu tabeli z uwagami i wprowadzeniu zmian, „Program” trafia z powrotem do Forum Dialogu, które może się wypowiedzieć i je skomentować.

Jest to ostatni etap procesu konsultacji. Od tego momentu rozpoczyna się etap zatwierdzania „Programu” przez poszczególne komórki Urzędu Miasta: Biuro Prawne, Skarbnika, Prezydenta, Radę Miasta.

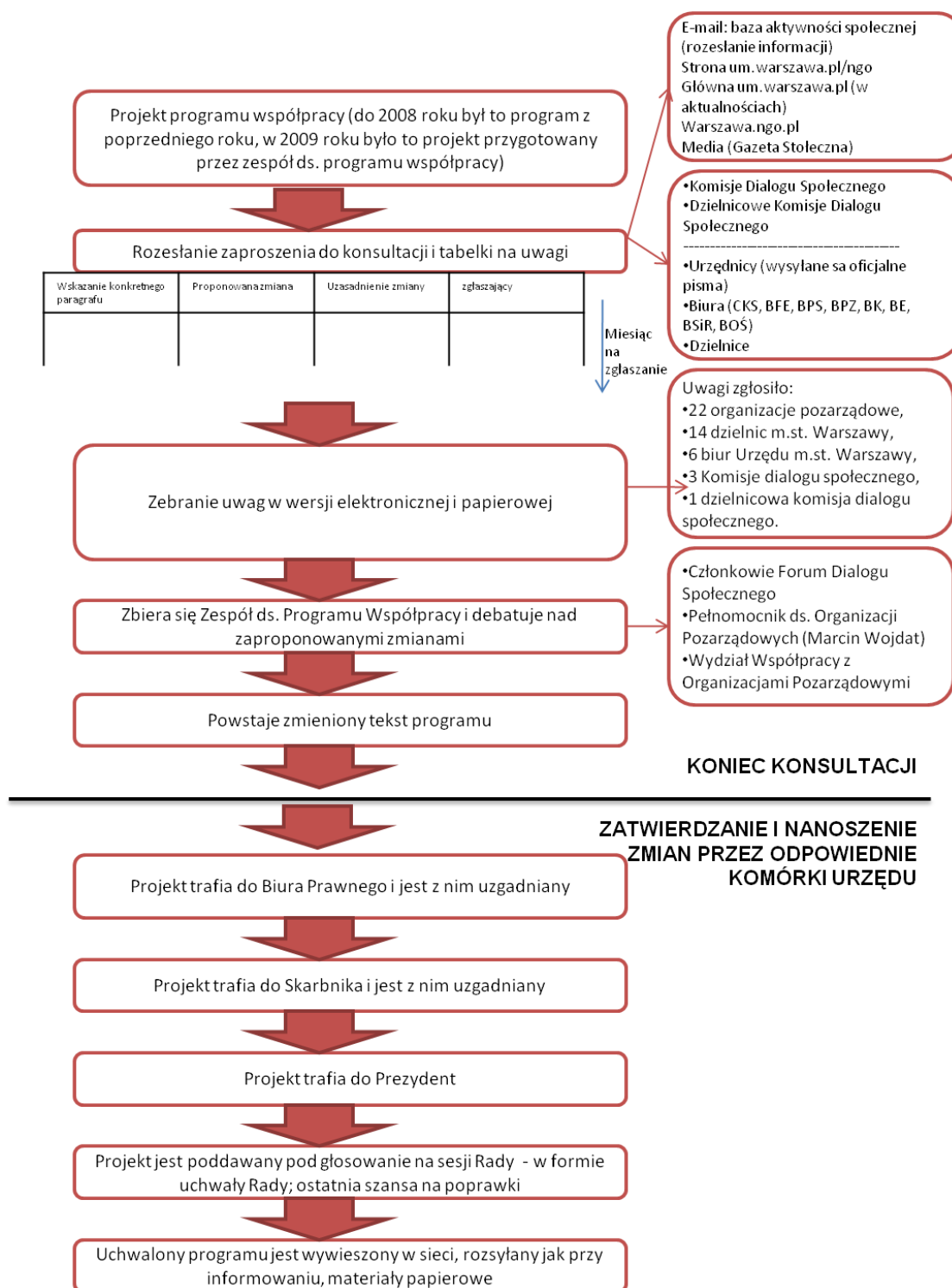
REZULTATY

Efekt końcowy procesu konsultacji, czyli dokument „Program współpracy”, został oceniony pozytywnie przez uczestników procesu. Przedstawiciele warszawskich organizacji pozarządowych mówią, że największym plusem, jest to, że taki dokument w ogóle powstał i że obydwie strony mają się do czego odnieść. Wiele z zapisów z „Programu” stało się dobrymi obyczajami (np. prawdziwe

uczestnictwo NGO w rozstrzygnięciu ofert). Ten dokument wyznacza pewne ramy, daje możliwości do działania w pewnych obszarach – mówią przedstawiciele warszawskiego III sektora. A takie ramy prawne i umocowanie w konkretnych przepisach jest niezbędne, gdy współpracuje się z urzędnikami, którzy w powszechnej ocenie są formalistami. Uczestnicy konsultacji cieszą się, że im więcej mają na piśmie i jest to ich prawem, to urzędnicy czują się zobowiązani do przestrzegania tych zapisów.

Wieloetapowość konsultowania „Programu Współpracy” najlepiej obrazuje poniższy schemat:

Rysunek 1, Schemat przygotowywania "Programu Współpracy na rok 2010

III. PODSUMOWANIE

Do mocnych stron procesu konsultacji „Programu Współpracy” zaliczyć należy przede wszystkim chęć urzędników z Urzędu Miasta do wspólnego wypracowywania z organizacjami pozarządowymi tego dokumentu. W efekcie proces ma bardzo partycypacyjny charakter, daje możliwość wszystkim zainteresowanym interesariuszom włączenia się w prace nad dokumentem. Udaje również włączyć w prace urzędników różnego szczebla dzięki czemu ostateczna wersja dokumentu jest rzeczywiście wypracowywana wspólnie przez obydwie strony, które z „Programu” korzystają.

WSKAZÓWKI DO REPLIKACJI

- Włączenie w proces konsultacji szerokiego grona interesariuszy (od organizacji pozarządowych z różnych dzielnic miasta i działających w różnych obszarach, po urzędników różnych szczebli)
- Wykorzystanie różnych mediów i sposobów komunikacji, żeby dotrzeć z informacją o procesie konsultacji do jak najszerszego kręgu zainteresowanych
- Proste narzędzie konsultacji (tabelka)